

Бурят-Монгол

ҮНЭН

№ 154 (4274)
1943 оной
ИЮЛИН
27
вторник
Сая 20 минут

ВКП(б)-гэй Областной Комитетэй,
ВМАССР-эй Верховно Советэй ба
ВКП(б)-гэй Улан-Удын ГК-гэй орган

ВЕРХОВНО ГЛАВНОКОМАНДАЛГШЫН ПРИКАЗ

Армийн генерал нүхэр Рокоссовскийдо Армийн генерал нүхэр Ватугинда Генерал-полковник нүхэр Поповто

Орёлһоо урдуур ба Белгородһоо хойгуур Курск тээшэ шэглэн гэгдэн немцкэ иольскэ довтолгоон манай сэрэгүүдэй амжалттай найнаар дайладалһанайн ашаар үсэгэлдэр, июлин 23-ай үдэр, шууһан усалхагдаба.

Июлин 6-ай үглөөһөө ахилд немцкэ-фашистка сэрэгүүд элон тоото авиациар дэмжэгдэн танкнууд ба яган сэрэгүүдэй тэмхон хүсэ табял, Орловско-Курска ба Белгородско-Курска зүүдтэ довтолго хэжэ ороо хөн.

Немецүүд болбол Орёл ба Белгородэй оршондо суглуудалдһан өөһөднгөө гол эхэ хүсэ манай сэрэгүүдтэ довтолхоор хаяһан байгаа.

Мүнөө эли болоод байһанай ёһоор, немцкэ командовани эндэти байдалһаа нимэ хүсэ оруулһан байгаа гэбэл: Орловско-Курска зүгтэ 7 танкова, 2 моторизованно ба 11 яган сэрэгүүдэй дивизионууд ба Белгородско-Курска зүгтэ 10 танкова, 1 моторизованно ба 7 яган сэрэгүүдэй дивизионууд оруулһан байна.

Тимэ болохоороо, дайсанай зүгһөө тус довтолгодо орой тамта 17 танкова, 3 моторизованно ба 18 яган сэрэгүүдэй немцкэ дивизионууд хабаадһалсаба.

Фронтны уйтхан участогууд дээрэ эдэ хүсөнүүднэ суглуудһа табял байхдаа, немцкэ командовани болбол юрэнхдөө Курск тээшэ шэглэн хойноһоон ба урдаһаан нэгдэхэмэл шанга сохилтоонууд хэжэ, манай хамгаалгы сүмэ сохио, Курскын булан тохойо ороод байһан манай сэрэгүүднэ хүрээлжэ үгы хэхэ гэжэ бодоһон байгаа.

Энэ немцкэ шанэ довтолгоон болоходонь, манай сэрэгүүд дээрэ оргоогүй. Тэдэнэр хадаа немецүүдэй довтолгыне сухаруулан сохиоһоо байтагй, харин айхабар шанга контрсохилтоонууднэ хэхээр байһан байгаа.

Дайсан амиды хүсэһэй ба техникынгээ талаар угаа эхэ гээлтэ орлолтоо орожо байжа, Орловско-Курска зүгтэ манай хамгаалга үдэр 9 километр хүртэр ба Белгородско-Курска зүгтэ 15-һаа 35 километр хүртэр хушууран ороһон байна. Айхабар шанга байдалһаанууднэ хэжэ, манай сэрэгүүд немцүүдэй шэлэгдэмэл дивизионуудай хүсэһэн баран балджа, шуһань гоожуулаад, удаа тээшэ эрд шанга контрсохилтоонууднэ хэжэ, дайсаннэ гэдэргэн сухаруулаад, июлин 5-ай урда тээ өөһөднгөө азалжэ байһан байдалһаа дахьял нэргээн бодохоһоо гадна, харин дайсанай хамгаалгы сүмэ сохёод, Орёл тээшэ шэглэн 15-һаа 25 километр хүртэр урагшаа дабһанан байжа юм.

Немецкэ довтолгыне усалхаха тушаа хэгдэнэ дайн байлдаанууд болбол манай сэрэгүүдэй эрхим дээдэ дайшалхы хүргүүлһинэ, бүхы түрэлэй сэрэгүүдэй боеүүд ба командирнууд, тэдэнэй дунда артиллеристнууд ба мивомётчигуудай, танкистууд ба лётчигуудай дайхамшаг эхэ үсэд шанга, хатуу зоригтой ба геройствен үйлгэр нэгшөөнүүднэ харуулаһан байна.

Тимэ болохоороо, зунай довтолго хэхэ гэгдэн немцкэ түсэһын бүхидөө шал буруу һэршэбэ гэжэ тоолохо хэрэгтэй.

Тимэ дээрһэнэ, немецүүд зунай сагта довтолго хэхэдэе холодоо амжалта туһалаг юм, тийхэднэ советскэ сэрэгүүд сухариха эрхэ баатай болодог юм гэдэг хуурмаг сууһы өлрөө гээшэ.

Немецкэ довтолгыне усалханы түлөө дайн байлдаанда генерал-лейтенант Пуховай, генерал-лейтенант Галаанин, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант Родиной, генерал-лейтенант Романенкин, генерал-лейтенант Колпакчин, генерал-лейтенант Чистяковай, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант Катуюков, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант Ротмистровай, генерал-лейтенант Желодвай, генерал-лейтенант Шумиловай, генерал-лейтенант Крюченикинэй сэрэгүүд ба авиациин генерал-полковник Головановай, авиациин генерал-лейтенант Красовскиин, авиациин генерал-лейтенант Рученко ба авиациин генерал-лейтенант Науменкин авиационно соединениүүдэй лётчигууд шалгаржа гараба.

Июлин 5-һаа 23 хүртэр болоһон байлдаанай үе соо дайсан нимэ гарза хорлолтоо ороһон байна гэбэл: 70.000 гарам солдат ба офицернууд алагдаа, 2.900 танк, 195 самоходно эхэ буу, 844 полевоий эхэ буу гэмтээгдэн ба үгы хэгдэн, 1.392 самолёт ба 5.000 гарам автомашина үгы хэгдэн байжа юм.

Энэ зунай немцкэ довтолгыне амжалттай найнаар усалхаха дүүргэһэнэйтай дашарамда таанары ба таанарай хүтэлжэ байһан сэрэгүүднэ амаршалаб.

Таанарай хүтэлжэ байһан сэрэгүүдэй бүхы боеүүд, командирнууд ба политхүдэлмэрилгэгшэд отлична найнаар дайладалһанайн түлөө балхалан хүргэнэб.

Эхэ оройонгоо эрхэ сүлөө ба нэрэ түрын түлөө тэмсэлдэ дайн байлдаанай газар дээрэ наһа баранан геройнуудай алдар сууһы хэхэ мүнхэдөө оршожо байг лэ.

Верховно Главнокомандлагша Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН. 1943 оной июлин 24.

Советскэ арадай ханибарисаан

Өсгэ ороноо хамгаалгын дайнай үе соо Советскэ Союзай арадуудай хорондохи ахадүвчэй ханибарисаан хээсэ тээшэһэйгээ үгүгээр бүтээһэн байһа. Манай Бурят-Монгол республикы артыг эмэгтэй колхозниүүд Бурякы областин колхозуудай мал-ажалай фермачүүднэ нэргээн бодохоо эрхэтэ зориулан хэдэн мянгад толгой мал үтэһэн байжа юм. Энэһэдэ харуу болгон Курскы областин ажалшад өөһөднгөө делегаци манай респу-

бликад элгээб. Тус делегаци членүүд мүнөө республикын аймагуудай колхозуудар ажаба, Курскы областнэ немецкэ-фашистка нохосуудай эрхэм ааша гаргэһэн тухайн хэлжэ үгэнэ. Бэһын ба Иволгын аймагуудай колхозууд түрүвчэй үгдэн манай гадна мүнөө дахад хэдэн арбаад мал үгэхэ болоо. Үсэгэлдэр үлсэлдэр Курскы областин түлөөлгөгшөдэй хабаадагтайгаар радиодэжлүүтэ болобо.

Бурят-Монгол Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын ажалшадта

Хүнэтэ ахадүвчэр ба эгшадүвчэр! Бурякы областин ажалшадтай депутатудай областной советэй VII сессии болбол немецкэ-фашистка булматаргашадтай даралтаһаа героятскэ Улаан Армийар сүлөөлгөдөөр Курскы областин хэдэн зүүгдэд ажалшадтай үмөнэһөө таанарта хандана гэшэ.

Гитлеровецүүд манай газар дунда дээрэ жэл дахад соо ээрхэжэ байгаа. Тэдэнэр хадаа манай горлоуд ба тоохонууднэ шатажа һандаргажа, ажыва амгалан шууһан зонинэ тоножо ба алажа байгаа бэлэй.

Немецүүдэй тэрбелжэ олоһонойн (фүвчээр айхабар муухэй юм) харагдалһан байна гэбэл:

Манай областин мийд нэгэ хэдэн районнуудта немецүүд 20 гарам мянгад таряашадтай гэр байрын. колхозуудай 9.000 гарам олонитын байра барилгачууднэ галдаба.

Немецкэ-фашистка банитүүд колхозуудһа 45.000 үнөөд, 96.000 гарам хонь, 37.000 гахай, миллионууд үгүгээр шубууднэ булжажа абаа.

Немецүүдэй довтолгоо орохоһоо урда манай колхозууд баян үнөө ажы-лугтаа хөн. Тэдэнэр хадаа элбэг эхэ таряа талха ургуулаг бэлэй. Колхоз бүхэндэ үхэр манай фермачүүд бай байгаа. Манайда хамаг бүхы юм — таряа талхан, мяха тоһон, өвөш фрушт явада элбэг байгаа; бидэнэр культуранга ажабуудга бэлэй, колхоз бүхэндэ шаху клуб бий байгаа, манай областэ дотор нилээд олон кинотеатр, библиотекэүүд бий бэлэй.

Фашистка хара эолгүүд манай эжабайдалһемэй һандаргажа, таряһинэ даянд нэргээн бодоһон тугада бага бэшэ ажал хэхэ хэрэгтэй.

Гитлеровецүүд манайда 3.500 бүрүүл, 5 яктитт, 16 тусхай бүрүүл, 15.000 библиотекэ ба ушлалгын байшанууднэ һүлдэн һандаргаба.

Немецүүд манай ишэ юмнэ эрөөб, тэдэнэр юу асараб, тэдэнэр бизнэртэ ба манай үлхүүдтэ ямар ажабуудал бэлэжэ байгаа? Бодоһонгоо, крепостной чын ажал, өөрнө эрхэгүй байдал ба үлхэ бэлэжэ байгаа.

Бидэнэй наһан үдөө элжэ газарынманай тэдэнэр ээлхэ өһөһөбид тэжэ сохосхобо. Колхозууд ба совхозууднэ усалһан бээрээ тэдэнэр манай газар үбнэ Германияһаа эрһэн немцкэ помещициүүдтэ хубаажэ эвэлдэ. Граф Шулльбург тэһэтэ тэдэнэр Шибенскэ райондо 17.000 гектар газары талжа үтэб, немцкэ Боерлинда Курскын оршон тойрон байһа 12.000 гектар газары талжа үтэһэн байна. Гитлеровецүүд манай областэ дотор 129.000 гектар тариалы гэрвэртэй помещициүүдэй 99 үмөн байтуулаа хөн. Эдэ помещициүүдтэ хүдэлгэти гэжэ эрхэ сүлөөтэ советскэ тариалат бидэннэ буугаар занжага байдаг ба лалат бэлэй. Немецүүд зашыһы үгэ дуулаагүй байһанай түлөө немцкэ

помещициүүдтэ түлөөлгөһөөр хүдэлмэрилжэ дургүй байһанай түлөө алхидга сохило ба буудажэ алааг байба. Немецүүд газар элжэ тушаа манайда «Шенэ ёһоо гурим» сохосхобо. «Этигэй найдааргүй хүнүүд» газар элжэ эрхгүй байба. Тэдэнэй дунда өхөнхи тариалат ороһон байха. Бидэнэр газар элүүргүй үлөөд бүхэлдэ бидэнэр үлсэжэ туража үлэхэ байдалһаа орообди.

Немецүүд советскэ араднэ хөдөһын тугада манай газар худар сумэрон ороһон байна. Тэдэнэр манай областэ соо хэдэн мянгад ажаа амгалан шууһан зонинэ алаба. Курск горлодо гражданикэ зоний дундаһа немцүүд 2.000 гарам хүникэ бууджа алаһан байха юм. Черемсиневскэ райондо немцүүд 539 колхозниүүднэ бууджа ба үлсэжэ алаба, тэдэнэй дунда 129 эхэнэр ба 82 үлхүүд бий байгаа. Мүн энэ районной Удереһэ гэдэг тосхондо тэдэнэр колхозниүүд Малаян, Илова, Шиделева гэшүдэй бүлгэһэр бийлихан үлхүүдтэһын хамта алажа хотоһорын хойроорууһан байна. Манай областин мийд 23 райондонь гитлеровскэ хара эолгүүд 13.125 ажаа амгалан шууһан хүнүүднэ, тэдэнэй дунда нилээд олон үбгэд үлхүүд ба эхэнэрүүднэ алаһан байна.

Немецүүд манай областһоо 44.000 хүнүүд ба басаргынэ Германия худара каторгата нэмэжэ абаһаа. Германияһа манай ишэ эрһэн бөһөгүүд болбол фашистка шэлжэ байһан бидэнэй хүнүүд ба басаргынэ хүнэ хүлсэл болон тухай хөөржэ үтэб. «Яагаа бэрхэ гэшэб, ажабайдалнай. Бидэнэр түрмэһэ туһага байһан нэгги байһа, түрмэһэн дээрэ байжа хөн хажэ наһанһа — гэжэ Курск горлодо шууһан өөрнөгөө эхэдэ Зоя Норонова гэшэ бөлөө хөн.

Төөк немцкэ хартануудай хэжэ байһан эрлийт муухай ашанууд манай арадай булматаргаһада ээрүвчсөн хэжэ байгаа тэмсэлһын хатуу зоригтэ хүдэлгэһэй. Курскы областин ажалшад эхэ оройноо янаг дуртай байжа найсанга ээрүвчсэ тэмсэлһэй, Улаан Армийада али болохоор тугажа байба. Колхозниүүд немцүүдэй хэхэ гэгдэн хамаг бүхы юмнэ, хойно таряжа, таряа талхана шуужа элжэ тугажаһын талдуулаа, хүнэ хүлсэл амьсгалууднэ түлсүгэй байжа бэлэй. Нилээд олон колхозниүүд гартаа бүтэ зэбсэ ажаа партизанскэ отряднуудтэ ороон немцүүдтэй дайладалжа ябаа хөн.

Манай областин ажалшад болбол немцкэ даралта гэрэ зарса болоол бололо, үлсэжэ туража ба үлсэжэ хөсөржэ байһан советскэ хүнүүднэ сүлөөлжэ эрһан, Улаан Армийа хатуу баяртайгаар угтаһан байна.

Манай областин колхозниүүд хаба шадал соогоо тугажа байба. Тэдэнэр

Улаан Армийада хэдэн мянгад худ талха, мяха, өвөш үгдэн, Улаан Армийада буу зэбсэг бүтэхын тугада 27 миллион 442.000 түхэриг суглууджа үргэд болгон оруулаа. Манай областин ажалшад түрөнэй сэрэгэй хөрүкхи урьдалажэ гаргахалһын хатуу дулаанаар угтажа, 143 миллион түхэригтэ элжэд, бюджеттэ түсэбөө 5 дахин үгүлгэн дүврэгхэһэ гадна, 91 миллион түхэриг нэлчээр оруудһан байба.

Манай түрэл советскэ правительствэ бидэнэртэ угаа эхэ тугажажэ үлсүһэнэ. Ажалаа нэргээн бодохоо тушаа түрүвшын ээлжэнэй шуудаа хүлсэлдэ гэжэ 45 миллион түхэриг үгдэн байна. Түрөнэй тугажажын ашаар бидэнэр хэдэн арбад преспритт, МТС үүднэ нэргээн бодоһон ба мүнөө колхозуудлаа түрмэтэй бодожо байһа. Бидэнэр хадаа зэбүүн муухэй гитлеровскэ хара эолгүүднэ дархын тугада юугтээһинэ гамнаахүвчлэг.

Сүлөөлгөһөн манай областин колхозуудта манай фермачүүднэ нэргээн бодоһын тугада манай республикын колхозниүүдтэ үхэр манууднэ үтсэжэ байна гэжэ дуулахадаа, хүнэтэ нүхэрүүд, бидэнэр угаа эхэр баясаабди. Ингэжэ тугажажэ үлсүһэнэй түлөө таанарта ахадүвчэй хатуу байсахан хүргөө, колхозуудтайга ажалһы шалаал һаа найнаар ба түрүнөөр нэргэжэһын гэжэ үнэн үгтөө үлсүһэнэ. Хүнэтэ ахадүвчэр ба эгшадүвчэр!

Үргэн эхэ советскэ түрэн соо бутжа байһан ороудт, украинцууд, белорусууд, үбөгүүд, бурядууд ба бусад үлсэбэ айһанай ард зон хадаа нэгэ бүлэ болонхой. Энэ бүлэ дайсан бутаргажа шалаахгүй. Бидэнэр энэ хани барисаа улам бүтхүүүлсүһэнэ. Дайсанаа даваха агүүхэ хэрэгтэ зориулан, Энэ оройнһоо аша тугада зориулан эсэхэ сүсэгтэ мэтгүлгөөр ажаллахабди.

Таанарта өөрнөгөө ажар мөһинэ хүргөөд, манайда ашлалжа өрөһынэ уривабди.

Советскэ Эхэ оройнэй, түрөнэй эрхэ сүлөө ба бөөэ яаагы байдалһын мандалта болгоһой! Фашистка бодоһонгоһоо сүлөөлжэ Улаан Армийнэй мандалта болгоһой! Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи агүүхэ эб найрамдал мангата болгоһой!

Дайсанаа даваха иналта тээшэ хүтэлжэ ажаһан манай вождь ба баһа Верховно Главнокомандлагша, Советскэ Союзай Маршал нүхэр Сталин мангата болгоһой!

Курскы областин ажалшадтай депутатудай Советскэ VII сессини түрүүлжэ ЗАХАРОВ.

Курскы областин ажалшадтай депутатудай Советскэ VII сессини секретарь ДЕЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зэдын аймагай «Галын Очи» колхозой түрүүлгөш нүхэр Ц. Банзаржав.

Октябриин урда тээхи мурисөөн

Үглөөнэй улаан наранаар...

Үр сайхагаар өһөнөө гаралатһы баа, энэ үгэр үглөөһэй улаан наранаар бүтсэһэтэ ажал бусалжа эхлэб. Сэлэнгын аймагай, «Косоператор» колхозой сайшаан дээрэ элбэг өһөнэй түлөө эршэтэй тэмсэл эхлэһэр 2 долоо хонобо.

Энэ үдэрүүдтэ шамбай шуургуу, тойр багата нөхөрү шанга агамай, олон сомоо бодоһогын үлсүгүүд байгаа, Толь Власов, Гоша Свириданга гэгшэдэ али аялр стахановцууд энэ үдэрүүдтэ олоһорво.

Тус колхоз тэмсэлэй базэ түхээрээ дүврэгхэ дүтэлөө.

Р. Гомбожапов.

Колхозниүүд барандаа нормоо дүүргэз

Сэлэнгын аймагай, Тамчын сомоной «Социализм» колхоз «Ильич» сураалгын эхлэһэн үдэрөө хойно эршэтэй шангаар ажаллажа эхлэб.

Тэндэ ялангана найнаар ба үнэн сэтээр хүдэлмэрилжэ байһан колхозниүүднэ нэрлэб: Вадсарай Дондуков, Цыренханда Будаева, Ринчян Дондуков гэшэдэ үлсүгээр 80—90 соо хүртэр гэрээр сайшаа. Мүн тэршэлэн манай Цыренханда Будаева ба Цыренханда Ринчян Гарамжапов ба Цыренханда Гарамжапов гэшэдэ нэргээн өһоор үлсүгээр 5 гектар сайшаа байһан аад, 7 гектарһаа бага бэшэ сайшаа.

Бригата ба зөөнүүдэй хоорондо социалистическэ мурисөөн дэлгэржэ, тэршэлэ нүхэр Цыреновагай бригата түрүүлжэ яваба. Тэндэ нэрлөө дүврэгдүгэй нэгшэ колхозниин б-йгүгэй.

Д. Гомбожапов.

„Улаан Ушөөтэй“ хүсэгтэй!

Али бүхы ажалаараа Зэдын аймаг республикы соогоо түрүүлжэ яваба. Харин энэ түрүү аймаг соо «Улаан Исетуй» колхоз шалгаржа, ВКП(б)-гэй айкойго ба аймжолкомой Улаан тугтэ ээллэ. Энэ артыг хабарлаа хойно хурдаар хүдэлһэн, мүнөө бүртгэ үбэ түлгүнэ пар халаалгын дүврэгдэн ба үхэр мангата хувд хүрэхэ үбнэ тэмсэлдэ бэлэжэ байна. Таряахуриалдалһын зэбсэг түлөө бэлэхэтэй. Тэрэнэй хойноһоо Кагановичын, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд ороосого.

Улаан Тугтэ энэ аймагай эрхм колхозуудһаа үлсүгээр жэшэ ажэб, республикын бусад нотагууд дайшалхы зорилтонуудаа алдар солотойгоор дүврэгхэ лэ!

В. Дармаев.

Бэлэһини бэдэргэшэ

Хургуулинууд тараһаар үнн болоо. Гэбэшэ Хожонгын шабаран, хараалһанайн тоо бага тугажажэнууднэ колхозуудта үлсүгээр байна. Зарим багшанаар хүргэлтэй ажалы амхидхын ба толгойлахын ороло зоргоороо байжа яваба. Тингэжэ ябасхалһай ай-ОНО-е даалһа нүхэр Аюржанаев стэ хамааралдэгүй байһаа, гадна, хуули гурим элжэжэ аяар 24 багшанаар амаралта үгдэн байжа юм. Эсгэ орно хамгаалгын шийдхэн тугажаһанай эхлэжэ, амь наһанай, хуби сайанай хатуу шанга тэмсэл боложо байжа ямар тимэ амаралта байжа болохо гэшөө?

Бэлэһини бэдэргэшэ Аюржанаев болдо ажал амхидхын ороло хүлг мэдэнүүднэ республикын Наркомпрос тээшэ элжээдэгын тобойсо гэдэрбэ. Аймаг дотор буртаг үбнэ түвчэ үлсүгээр бригада зөөнүүд байгуулагдэ гэжэ мэдэсхэлһэн. үнэнтэ дээрэ отго юуһы байхүүү юм.

Худалар хэлжэ хоолойгоо тэмсэлг Аюржанаевы сэрэгэй чын сэтэр хуулаар хүргэһын мүнөө сагай оршын байһа шууд шалһан эржэ байна.

Ц. Цылыов. (Б. М. Уланай, корреспондент).

Советскэ Информбюроо

Июлин 24-эй оперативна мэдээсэл

Июлин 24-эй ууршда манай үргэлжлүүлжэ, дайсанай / эсэргүвчсэл хүртэр урагшаа дабһажа, хэдэн ЕВКА, гэгэ районнэ центр ба БЕЛГОРОДСКЭ зүгтэ манай лэй довтолгоо ороһон урда тээ гэгдэ тээ байһан Гайдала хуушн хэбтэй.

Урда зүгтэ, Донбасста, ИЗЮМ-ЭЗ БАРУУН-УРДУУ манай сэрэгүүд бага хэжэ үргэлжлүүлб.

КРАСНОДАРНАА БАРУУН-УРДУУ нууднэ найжаруулжэ талар бага хэб.

Июлин 23-ай ууршда фронтнууд танк гэмтээһэн 1а үгы хэдэн байна. Агаарай байдалһануудта ба зөнгитэ артиллерийн буудалгаар бүхы фронтнууд дээрэ манай сэрэгүүд 43 немцкэ танк гэмтээһэн, 1а үгы хэдэн байна. Агаарай байдалһануудта ба зөнгитэ артиллерийн буудалгаар 94 самолёт унагааб.

Орловскэ зүгтэ манай сэрэгүүд дайсанай эсэргүвчсэлтэ нута даража ба контраатаканыүднэ сугаржа сохижо, довтолгоо үргэлжлүүлб.

Орёлһоо хойгуур дайсан болбол манай сэрэгүүдэй довтолгыне баатууһынэ нэгжэ, хэдэн дахин контраатаканыүднэ хэб. Манай сэрэгүүд гитлеровецүүдэй бүхы контраатаканыүднэ сугаржа сохил, урагшаа дабһажа, дайсанай түшэр тулгуурин хэдэн, пунктнууднэ ээллэ. Н-скэ соединениив частыүүд нэгэ һуурин газары ээлжэ, 9 танк, 6 радиостанци ба олон буу зэбсэг буулаа абаба. Плэндэ абаһан немцкэ солдатүүд болбол подразделениивхүднэй байлдаанай газар тээшэ угаа түргэнөөр транспорта самолетуудаар асаралдаа гэжэ мэдэсэвэ. Нүгөөдэ уясток дээрэ манай сэрэгүүд сухариха ябаһан немцүүднэ мурдаа зуураа, дайсанай 6 хүнэ танкы гэмтээһэн ба үгы хэдэн, 400 гарам солдат ба офицернууднэ үгы хэдэн байна.

Орёлһоо зүгтэ манай сэрэгүүд довтолгоо байдалһануудта хэжэ үргэлжлүүлжэ ба хэдэн түрүн газарнууднэ ээлжэн байһа. Немецүүд аялһын хүсөнүүдээр советскэ сэрэгүүдэй урагшаа дабһажа баатуулаа гэжэ бэлэб. Манай авиациин томо хүсөнүүд дайсанга контрсохилтоонууднэ хөн. Удэрэй турна соо үлсэ олон дахин агаарай байдалһануудтэ болло. Гансахан Н-скэ частин лётчигүүд 36 немцкэ самолёды унагаба. Манай сэрэгүүд

сэрэгүүд ОРЛОВСКО зүгтэ довтолгоо тэй нута даража зуураа 6-һаа 8 километр хүртэр урагшаа дабһажа, хэдэн һуурин газарнууднэ, гэжэ тоодо ЗМИ-түрэмжэй станциһа ээллэ.

Сэрэгүүд немцкэ-фашистка сэрэгүүдтэ, аян энэ оной июлин 5-ай урда оруулаб.

УРДУУР ба ВОРОШИЛОВГРАДНАА зэргын удхшанартай байдалһанууднэ

манай сэрэгүүд өөһөднгөө, позиция нуднэ удхшанартай атаканыүднэ

үдэр соо болоһон байдалһануудта 2.000 шахуу немцкэ солдат ба офицернууднэ үгы хэжэ, 27 эхэ буу, тэдэнэй 3-ининь самоходно, олон пулемёт, автомат ба фома хэрэгсэлүүдэй эсэлдэ буужан абаба.

Орёлһоо урдуур Н-скэ соединениин частин урагшаа дабһажа, 18 һуурин газары ээллэ. Тээ һуурин газарнуудай түлөө болоһон байдалһануудта 1.000 шахуу немцкэ солдат ба офицер үгы хэгдэб. Лейтенант Педоренин командалта дорой айһын автоматчигуудэй подразделенив дайсанай туги худар нөбтөрөн ороо. Манай боеүүд немцкэ яган сэрэгэй полкын штабта сумэрон орожо, 60 шахуу гитлеровецүүднэ хулаһан байна. Тэрэ тоото олон офицерүүд бий.

Белгородскэ зүгтэ манай частыүүд штурмовой бүлгүүд болон абуулашуудта хэжэ, немцүүднэ эхэр бүтхүүүлгөһөл позициянуудһаа хобхо сохил гаргаба. Н-скэ гвардейскэ часты һуурин газары ээлжэ, 200 гитлеровецы ба дайсанай 12 танкы үгы хэб. Мааша лейтенант Ивановой штурмовой бүлгэй нини немцкэ позициянууд тээшэ нөбтөрөн ороо. Үр сайхагтай састу улазармичүүд дайсанай траншеянууд худар гэртэ сумэрон орожо, дайсаннэ зугауулаһан байна.

Июмбэ урдуур манай частыүүд бага зэргын удхшанартай байдалһанууднэ хэб. Советскэ артиллеристүүд 20 немцкэ двоиды һандаргаһан ба

дай

Советскэ Информбюроо

(Ургэлжэлэл. Эхиинь 1-дэхи нюурта)

гүи мэдэ бамд. Удлагуудан ородуудай довтолгоо ахилээ. Эзэлхэн рубж-нүүдэ ямаршье сөнгөр баань алдангүи баржа байха гэжэ 102-дохт дивизин чыгуудта захирагдайлан байгаа. Гэбшье, манай полк ородуудай түрлгдэ эсэргүүсөн тэсэж шадаггүйгээр эхэ гээлтэнүүдэ орон сухариган байха юм. Июлин 19-эй үдэршэ би болбч офицерүүдтэ полкын командирй нитгэж хэлэньмэн дуулаа бам: «Манай бүхэ бодолууд буруу дүрөө. Мүнөө манай уцасток дээрэ сухариган ябадал хадаа фронтыг сэхэхэ гэсэн удахтай гээшэ гэжэ солдадуудта илхэн хэлэхэ хэрэгтэй». Байдалай найзбаригтүи болононь хараад, би болбч амь бөө абархын түлээ ордуудта плэндэ ороо бам.

★ Немецүүдэй эзэлхэн Смоленск городоо эвгэдэн тэрэгдэн советскэ гражданинууд нитгэж хөөрөнө: «Смоленскын ажабуушад хоёр жэл соо нө-

мөцө будимтаргадай дарлалта доро рожого байла. Энэ үе со гитлеровецүүд ямаршье гэм эмэггүй хэдэн мянган советскэ гражданинуудыг зобохон ба буудан алаһан байна. Түрмүүд арестовалагдаһан хүнүүдээр дүүрхэй. Гитлеровскэ агууршад нараһаа бара бүрү шөө эхээр галзуура. Иноо соо немецкэ сэрэгэй засагууд болбч баалтын хүдэлмэри хэжэ байгаагүй 14-өө 65 хүртэрхи наһанай бүхэ ажабуушадые эсэргүүцэ гэжэ оросоодоош. Эсэргүүцэгдэһан хүнүүд Германи уруу каторгада хүсөөр абаашагдана. Фашистскэ агууршад үхибүүдэ түрэлхдөөш, халгаана ба багашуудыг үншээрчлэнэ. Смоленскын ажабуушад эсэргүүцэһэ бүхэ аргаараа байсана. Арад зөной зүгдэхгүинь түлээ немецкэ сэрэгэй засагууд буудан алахаар аважа, тэдэныг гөрдөө халуу тэшэ гарахгүи гэжэ хорифон байна.

ДАЙЛАДЖА БАЙГАА АРМИ (Ленинградска фронт). Н-скэ частин снайпер, бурят, ахалага сержант орченто Ц. С. Цыдыпов гэжэ дайнай урда тээ «Зургаанай Зам» колхозой (Бурят-Монгол АССР) туруулагшээр хүдэлмэри хэжэ байһан юм. Энэ болбол 106 фашисткэ угы хэдэн ба Н. И. Яковенко гэжэ снайпер истрелитэй болон нургаһан байна. Тэрэн мүнөө 85 немецкэ угы хэжэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын II-дохт эргэн ордоор шанагдаһан. Нургаһа нургаһа хоёр мүнөө нээ буудалгын позиция хамгаала фашисткэ хэрэгжэ байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарһа) Ц. С. Цыдыпов ба Н. И. Яковенко гэжэд буудалгын позиция байна.

В. Капустиний фото (ТАСС-эй фотохронико).

Июлин 25-ай оперативна мэдээсэл

Июлин 25-эй туршада манай сэргүүд ОРЛОВСКО зүгтэ дайсанай үсэд шанга эсэргүүсэлтэ ба контрзатаные дийлэн аяража довтолгоо үргэлжлүүлхэ зуураа, 4-өө 9 километр хүртэр урагшаа даһаад 30 нуурын газарые (СЗБ, ТЭЧОЙ ДУНДА РЫБИЦА, ГРЕМЯЧЕВО, ЗАХАРОВКА, ЛЕБЕДИХА, ВОРОНЕЦ, ВЕРХНЕЕ ТАГИНО, НИЖНЕЕ ТАГИНО гэжэ нуурын газарууд, ГЛАЗУНОВКА гэжэ станци ба Орёлдоо) эвчн-хойгуур Орос мүнрэнэй берүүн сые дээрэ ПАХОМОВО, ЧИКОВО, НАРЫКОВО гэжэ нуурын газаруудыг эзэлхэн байна.

★ БЕЛГОРОДСК зүгтэ тагнуушдай бэлэрлэгүүд ба зарим уцастогууд дээрэ багахан удхатай байдалааууд болонго байна.

Июлин 24-эй туршада бүхэ фронтнууд дээрэ манай (сэргүүд) 64 немецкэ панкы гэмтээһэн ба үгы хэдэн байна. Агаарта болгон байлданууд ба зөнгөнт артиллерийн буудалгаар дайсанай 56 самолёт унаагаа.

★ Орловско зүгтэ манай сэргүүд довтолгоо үргэлжлүүлхэ.

Орёлдоо хойтуур Н-скэ соодинени дайсанай үсэд нэтрүү эсэргүүсэлтэнь дийлэн даржа ба контратакунуудынь сухаруулан сохибо, урагшаа дэһилдэн байна. Нөгү уцасток дээрэ дайсан аймагтар хатуу контратак хэбэ. Немецүүд шатуу эсэргүүцөөр урагша зүдхдэн болоһышэ, 6 хүндэ танк ба 700 шахуу солдат ба офицерүүдэ агуулжа гээгээд, сухариха баатай боло. Бусад уцастогууд дээрэ гитлеровецүүд мөн хэ хэдэн дахин контратакунуудыг хэжэ ороһон аад, советскэ подрабатогоннуудай буудалгаар тарагдан сохилгоон байгаа.

★ Орёлдоо эвчтээр манай частнууд довтолгоо үргэлжлүүлхэ нэгэ хэдэн нуурын газаруудыг эзэлхэн байна. Дайсанай эсэргүүсэлтэ дийлэн даржа. Н-скэ соодинени боовчүүд 7 немецкэ танк ба 1.500 гаран гитлеровецүүдэ үгы хэдэн байна. Тэнэ угаа олон солдадууд плендэ абтаа. Танкын буша-радикт ахалагша сержант Масленников гэгшэ дайсанай контратакыг сухаруулан сохио зуураа «ИПР» гэдэг 3 немецкэ хүндэ танкыг гэмтээһэн ба дайсанай 40 солдат ба офицерүүдэ хойдан байха юм.

★ Орёлдоо урдуур манай сэргүүд дайсанай эсэргүүсэлтэ дийлэн даржа, урагшаа даһаад, хэдэн олон нуурын газаруудыг немецүүдэ хойто сохилгон байна. Н-скэ частин боовчүүд 10 немецкэ танкыг гэмтээһэн ба гаддаһан, дайсанай 600 шахуу солдадуудыг үгы хэдэн байха юм. Н-скэ частин подрабатогон нөгү аймагтар шухала үнэрнэ шүтүн хэжэ эзлэхэ. Тинхэнэ немецүүд контратак хэжэ ороо. Мэдэжэ сержант Котлов гэгшэ эхэ бутгаа нэмэлт өнгөн дээрэ шонжэ галаад мэрэн буудалгаараа дайсанай 2 танк ба 2 самолетоо эхэ бууе үгы хэбэ. Тинхэнэ танк ба самолетоо эхэ бүтүүй болоһон немецкэ ибач сэргүүд сухариха эхилээ. Пулемётто буудалгаар гитлеровецүүдэй олонхан үгы хэдэн байгаа.

★ Манай авиаци яоган сэргүүдтэнэ частнуудай абуулануудыг элбигтэйгээр дамжажэ немец-фашистскэ сэргүүдэй боегэрлэнүүдтэ сохилгоунуудыг хэдэн байха юм. Бомбодохо хэбнэй эсэстэ яоган сэргүүд угаа олоор ба дайсанай техникэ угаа эхээр үгы хэдэн. Летчик лейтенант Владимир Харитонов гэгшэ шүтүнч ахалагша лейтенант Пётр Бурмистровтэй хамта фронт шадар нилгэжэ ябаха зуураа, газарта йууран «Фокке Вульф-190» гэдэг немецкэ истребительн харанган бөөрөө түлээгээр бууджа гаддаһан байна. Улам саашаа нилгэжэ ябахада эхэ дэгчүүд манай сэргүүдтэ бомбодохо ержэ абанан «Юнкерс-88» гэдэг 7 немецкэ бомбардировщиктэ харажархо. Гин Харитонов Бурмистров хоёр дайсаңда довтолго 2 немецкэ самолетоыг угаагаад оорынөө аэродромдо амгаһан тайбан бусажа ерөө.

★ Белгородск зүгтэ шугатай удхатай байдалууд ба тагнуушдай бэлэрлэлэ болоһон байна. Н-скэ частин боовчүүд оорынөө соодинени флангыг дахалха зуураа дайсанай яоган сэргүүдтэ ба танкунуудтэй олон олон атакыг сухаруулан сохибо. Тэрэ байдалай эсэстэ 9 немецкэ танк, 2 миномётно батерия ба 2 роты шахуу гитлеровецүүд үгы хэдэн. Нүгөөдэ уцас-

ток дээрэ гвардийн лейтенант Никитин командатай доро ябаһан удаан армеевүүдтэй отряд дайсанай булаг танк ба автоматчигуудай хэдэн контратакыг хөөрч хэжэ турса соо тогтоон бариха байла. Манай боовчүүд 13 танкыг гаддаһан ба гэмтээһэн, 80 немецкэ автоматчигыг хойдан багтаа. Летчик шайор Олховский гэгшэ нөгү Удэр соо дайсанай 4 ба ахалагша лейтенант Белоусов гэгшэ 2 самолетоыг унаагаа.

★ Изюмнэ урдуур тагнуушдай бэлэрлэлэ болоо. Усгэдэр Н-скэ соодинени дайсанай хэдэн нэгэ хэдэн контратакунуудыг сухаруулан сохио зуураа, 800 шахуу гитлеровецүүдэ үгы хэдэн байна. Нүгөөдэ уцасток дээрэ Н-скэ гвардейскэ часть 5 үдэр соо болоһон байдалаа оёндонгоо позициянуудыг хайжаруулаад, 78 эхэ буу, 89 миномет, 187 пулемёт, 8.000 гаран винтовкы, 5 радиостанци ба бусад профей буулаан абаба.

★ Калининск фронтын нөгү уцасток дээрэ манай тагнуушдай группа дайсанай байган газар хулар шюсаар нэбтэрэн ороод, тэрэнэй траншея хулар гэдг гэгшэ довтолгоо ороо. Бологхон тулдандаа тагнуушад, хэдэн арбаад гитлеровецүүдэ үгы хэдэн бөөрөө гэмтээһэн буу эсэргүүсэлтэ булжжа абаад оорынөө частыг булжа ерөө. Нүгөөдэ уцасток дээрэ артиллерийн буудалгаар 3 немецкэ эхэ буу, 4 пулемёт, дайсанай 7 жэгт ба блиндаж үгы хэдэн.

★ Ленинградска областин нөгү райондо абууланга хэжэ байһан партизанска отряд болбч немецкэ яоган сэргүүдтэй 228-дахн дахын 344-дохт полкын подрабатогоннуудтэй аймагтар шугата байдалуудыг хэбэ. Советскэ партизанд 154 гитлеровцыг хойдан ба нөгү хэрэгсэлтэй складые төлөөлөн байна. Тэндэ эхэ буу, радиостанци, автомат ба винтовкунууд булган абтаа. Нүгөөдэ Ленинградска отрядтай партизанууд июлин 14-эй хүнэ 800 немецкэ кавалеристүүдтэй байһан нуурын газарта гэгшэ довтолго. Дээрээ ортоһон немецүүд эхээр эсэргүүсэлтэ хэжэ шадаггүй. Бологхон сар соо болоһон тулдандаа 100 гаран гитлеровецүүд үгы хэдэн.

★ 2-дохт немецкэ танкыг дивизийн 2-охт танкыг полковой Улан Армин талдаа ороһон Генрих Л. гэгшэ нитгэжэ хөөрөн: «Убэйлэй салга немецкэ армин хүндэ хүшэр дийлээлтэй оржог байхдань офицерүүд солдадууда аргадалга бэйл. Тэдэнэр хадаа: «Сухалаа хүрвэһнэй хэрэгтүи, мэнэ һазар энэ боложо бидэнэр оорынхөөр абаабалы—гэжэ хэлдэг хэн. Полкын командир подполковник Бук гэгшэ хамгауу бүхэ үзэлтэнүүд дээрэ: «Зүв немецкэ армин аймагтар эхэ довтолго эхилжэ бидэнэр Сталинградай түлээ, Кавказай түлээ, хамт бүхэ юмгын түлээ ороудуудаа харуугаа абаабалы гэжэ хэлжэ абаад бэйл. Тинэ энэ болоод июлин 5-ай үдэр бидэнэр довтолго хэжэ орооим. Аймагтар шугатай байдалууд боложо, тэрэн соогуур манай дивизия угаа эхэ гээлтэ хорлолодо ороо. 2-дохт полкын зарим ротуудта оройдоо 20—25 хүн үлэһэн байна. Улангүи немецкэ армин довтолго талдаа, гэжэ элбэр. Гэбшье байтагай, немецүүдтэй гөржого байһан зүниһнэ булжжа абаад, ородууд өөблөө довтолго хэжэ ороо. Тинхэнэ солдадууд тон эхээр гайдаһоо хөн».

Гахайн ажалай хүгжэлтэ

СТАЛИНАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ СГФ эйн АЛДАРТА ЕХЭ АМЖАЛТАНУУД

Хөлгө мүнрэнэй эрьдэ үнэр баян шугата үнэһнөө хойшо суурхайан Сталинай нэрэмжэтэ томохон артал оршохо һуудад Гахайн ажалай ферма энэ колхозыг өдөө татага хэрэгтэ аймагтар эхэ үүрэг дүүрэгэв байха юм

Дээрэ Маргөвтүи гэжэ тосхондо ерлэн хүн бүхэн эгээд түрүүн энэ артелин эрхим фермыг харадаг. Тус ферма типовой байртай. Тэрэн соонь томо үүдэртэй 30 эхэ гахайнууд амга эхэтэ зүжэргашуудаа түрүүжэжэ байгаа. Хэлбэрээр барһан үшөө 200 гахайн байра ба эрхим гахайшадтай байгэл 4 барууд хайхан гөрүүд би. Энэ фермын газар тэбээр хараад ба ажалтайн танкисаашыг байхалаа, эзэн хүн, урагшаа ваагатай гахайшад би байха гэжэ мэдэгдэнэ. Ферма дээрнэ жинхэнэ гахай түрүн ба ариун сөөр тогтоогдохой.

Булгадаа оролдог, булдааа эвдэлдэг байһанай ашаар бодоһоноо «панк» банаад бөөдүүлжэ шададаг гээшэ. Тинхэнэ тус ферма нараһаа шарага һайн дүнгүүдэ олохо, тобяр тэргэн гахайнуудыг түлжүүлжэ байна.

Харбэ 1942 ондо 40 эхэ гахайһаа 496 поршоонхо түлжүүлжэ абалын байгаа һаа, энэ жэлэй эгэ 6 бара соо 23 гахайһаан асар 399 поршоонхо нэгшье хорлогтүи гөөр түлжүүлжэ байна. Зүб тэжээлтэ ба харууһаа, эгэ ба азарга гахайнуудыг илгэжэ харагта хадаа эдэ амжалтануудай үндэһа уу-

рын мүн. Эзэн өбоор үгэн хараһанай ашаар «Лянка» гэжэ эхэ гахай түвэхэ бүридөө 14—22 поршоонхонуудыг, «Манька» гэжэ эхэ гахай—12—16 поршоонхонуудыг үгээг байна.

Гагшагай гахайшадтай энэ фермад тэжээл хураахэ нэгшье байлгүи. Огородой хайдаһа, крпива, сабшалагтай үбнэ, һүнэй продуктуудай үлөөдөлөө—эбэ бүхэ хадаа эртгээһэ бэлдэтэй байдаг. Тэдэнэр—түрүү гахайшад болбол тэжээлэй риддон тон барлар сахилга юм.

Энэ фермын амжалтануудыг улам үсхэхэ хэрэгтэ нэмэлтэ түлээбери үгэхэ ябалал урмашуула. Стахановцууд Н. А. Унагаева 1942 ондо оролдоһоо ажалайнгаа түлөө 5 поршоонхо нэмэлтэ түлээбери болгон абалан. М. Шамина 2 поршоонхо абалан байна. Мүнөө жэлдэ эбэ хоёр адарга гахайшад эсэһе сусаагчүи ажалайнгаа нэмэлтэ түлээбери болгон 2—2 поршоонхыг авасаар абаба.

Урма зоргоор дүүрэгэв энэ үнэһнэ сэхэ хүнүүдтэй оролдогтор Бичурын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз гахайн ажалыг хүгжөөжэ гүрэнэй энэ жэлэй түсөөны асар 117 процент дүүрэгд ба Улаан Армингаа илгэ хэрэгтэ үшөө олон тобяр тарган гахайнуудыг түлжүүлжэ үгэхэнэ бата найдамтай.

А. Мангутов. («Б.М. Увэной» корреспондент).

Алмалта гээшэ зайлашагүи хуули

★★ И. Б. УРМИСТРОВ, Б.МАСЛУВ-ЭЙ СНК-гэй консультант

★★★

Гаргашадэг ба үрлэг МТС-үүд, тракторна бригаданууд ба трактористнууд бин байлаар.

Ленинградска, Бичурын МТС 1943 он соо 9 шахуу тоноо горючийн материалуудыг үлчү гаргашаһан. 1.093 килограмм нефтьпродуктуудыг газар тэһнэш хуудалһан ба горючийн материалуудыг гаргашаһага тодо фонов бүрхилд амхидхэгчүи байһан дээрнэ Ленинградска бригадануудтэнэ 6.978 килограмм шахуу горючий дутаһан байна. Энэ МТС-эй нефтин ажалыг эвдэгшарһанай, тракторна бригадануудын горючийг хадагалха подвалуудгүй, зарвоһоо инвентар ба инструментгүй байха юм.

Больше-Бударын ба Селэн-Дунын МТС-үүд мүн нимрэгчүи байдалтай. Энэ МТС-үүдтэй хүтэлбэрлэлтэд бригадирнууд ба трактористнуудта хэвнэ шалгажэ байлгүи хэрэгсэлтэ трактор ба хүчөө-ажалын бусад машинануудай хойноһоо техникэ харууһалгын зарбаринуудыг хадагайруула ябалал үзэгдэнэ.

МТС, бригада ба тракторист бүхэн трактор, бүрлэ зохио һайн прицепной машинануудыг үсэд хүрэхөөр боллохон, трактор бүрийн хүмүүс хувсөөр хэрэгсэлтэ шадабал трактористнуудай ажалай бүтээсэ ба горючий арбала хэрэгтэ эхэтэн амжалтануудыг туйлажа шалаха байна. Саянтун МТС-эй ахалагша механик нүхэр Воробей болбол пармы агрегатна метозер элгүүрдлэһнэйгээ ашаар бага бөшэ амжалтануудыг туйлаһан байна.

Унтербэн жэлнүүдтэ хураалтын хүдэлмэридэ бүхэ МТС-үүд «Коммунар» гэжэ нэгэ комбайнда «СНТЗ» гэжэ хөр бөшөө тракторыг хэрэгсэлдэг байгаа. Темлюйскэ МТС-эй ахалагша механик нүхэр Золоторой үсхээлээр энэ колхозоо тракторнуудта үргэдэхдэн шпиртуудыг тарауулажэ хөдөлөө эр тракторнууд комбайныг амхархан шэрэгдэ болоһон ба горючий болон түрлэхэ материалнуудай гаргашыг хоёр дахин хөрөөһөн байна.

ХИЛЫН СААНА

Муссолини тушаалһан гараба

Итальянска король Муссолинин орондо маршал Бадольо гэжыг томилбо

ЛОНДОН, июлин 25. (ТАСС). Рейтер агентство болбол римскэ радиогий мэдээсэлтэ баримталжа итальянска король Виктор-Эммануил гэгшэ Муссолинин тушаалһаа гарахамын гэгшынөө

баталга гэжэ дамжуула. Римскэ радиогий мэдээсэлтэ ёбоор Муссолинин орондо маршал Бадольо гэгшэ томилдоо.

Итальянска королин ба Бадольогой гаргаһан урлал бэшг

ЛОНДОН, июлин 25. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэлтэ ёбоор, Римскэ радио болбол король Виктор-Эммануил ба маршал Бадольогой итальянцуудтэ хандыһан урлал бэшгынэ дамжуула гэнэ.

Мүнөөдөршөө хойшо король болбол хамаг бүхэ зэбсэгтэ хүсвэнүүдтэй коммандыныг өөр дээрэ даажэ абанба гэжэ тэрэнэй урлалһан бэшгэ соонь хэлэгдэнэ. Король болбол Итали хүндөөр шархатаад байна, зүгөөр «Итали хадаа дахад шэрэгжэ бодохо замаа олохо бөө» гэжэ согом найдаһанаа мэдүүлэнэ. Короллин урлалһан бэшг дээрэ Бадольо гараа табилга гэршэлхэн байна.

Италин шэнэ премьер-министр Бадольо гэгшын урлалһан бэшгэ соонь би болбол королин захирагтаар гүрнэйлгөө сэрэгтэй хүтэлбэридэ абаад түгэс дүүрэн хуулитай байла болоһон гэжэ хэлэгдэнэ. Бадольогой урлалһан бэшгэ соонь «дайн байдалын үргэлжлэлтөөр» гэжэ хэлэгдэнэ байла юм.

дүүрэхэ гэгшэ армейскэ генерал зэргтэй болоо хэн. Тэрэ дайнай дүүрэгтэй бүлгээр, хуурай газар дээрхи сэрэгүүдтэй штабай начальник тушаалтай боложо 1921 он хүртэр байгаа бэйл. 1922 ондо фашистүүдтэй тулһи эсэргэжэ булжжа абанһанһан бүлгээр армия хүдэлмэрилхөө болжо, хэдэн олон диктаторскэ тушаалуудта ябаһан байна. 1925 ондо Бадольо зэбсэгтэ хүсвэнүүдтэй генералыг штабай начальник тушаалтай боложо, маршал зэргтэй болоо. 1928 ондо 1933 он хүртэр Ливин губернатор байһан юм. Абиссинида Италин довтолгоо Үедэ генерал де-Бонго гэгшын тушаалһаа гараһанай бүлгээр Абиссинида байгэл итальянска зэбсэгтэ хүсвэнүүдтэй главнокомандующи болоод, Абиссиние эзлэн абанһанай бүлгээр тэрэнэй вице-король болоо хэн. 1936 ондо энэ тушаалһан гараа. 1939 ондо Италин зэбсэгтэ хүсвэнүүдтэй генералыг штабай начальник тушаалтай томилдогтон аад, итальянска сэрэгүүдтэй Греци худар сүмэрэн орохоньг буруушаба гэгшэ тушаалһан гаргагдэнэ байна. 1943 оной май нарада Урда-Италин сэрэгүүдтэй главнокомандующиар томилогдон байха юм. Харин хэблэлтэ бөдөлгөөнд болбол король Виктор-Эммануилтэй Бадольогой тон шуга баргасаатай байһан тухай ба тэрэнэй политикэ үзэлнэ, Муссолинин политикатай эрд тараахгүи байһан тухай нэгэнтэ бөшэ бөшөөн байгаа.

★ Пьетро Бадольо болбол 1871 ондо түржэ Туринга сэрэгтэй бүрүүлнэ дүүрэгд артиллерийскэ офицер тушаалтайгаар 1895—1896 онуудта Абиссинид эсэргүү болһон дайн сэрэгтэ хабалгасанай байна. 1912 ондо итали-турецкэ дайнда хуваагдасанай байна. 1914—1918 онуудтай дайнай үедэ итальянска армияд хэдэн олон хүтэлбэрилтэ тушаалда ябаад дайнай

Сицили арал дээрхи дайнай ябуулганууд

ЛОНДОН, июлин 24. (ТАСС). Кавалерия урдуур дайсан болбол 8-дахн английскэ армия аймагтар эгээр эсэргүүсэлтэ хэв гэжэ Хойто Африкда байгаа союзниудтэй сэрэгүүдтэй штаб мэдээсэна. Американска сэрэгүүд болбол Марсала галг угаа шухала портые эзэлдэг, эсэргүүсэлтэ хэжэ байһан дайсандаа энэ аралай баруун хубинэ сөөрлөжэ үргэлжүүлгөөр. 7-дохт армия угаа олон сэрэгүүдтэ плендэ абаһан ба буу зэбсэгүүдэ булган абалан байха.

Рейтер агентствын дамжуулан хадаа, энэ бин байһан тоо мэдээлэл ёбоор Сицилин баруун талда Палермо тэһнэ американска сэрэгүүдтэй даһша абанһан эсэстэ дайсанай 45.000 солдадууд талалгаһаа.

Палермо эзэлхэн американска сэрэгүүд болбол түс горючий гэмтээгүи бүрэн бүтэн үлэһнэй хараба гэжэ Алжирскэ радио дамжуула.

Алжирскэ гэгшэ дайнын бэшиг мэдээлэлтэ итальянска адмирал Леонар гэгшэ плендэ абтаа.

Союнигуудай авиаци Криттэ довтолбо

ЛОНДОН, июлин 24. (ТАСС). Хуудлаар мэдээсэлдэхэн хадаа, үсгэдэр үлгөөвүр английскэ ба грецкэ авиацин томохон соодинени үсгэдэр (Бриттэ байһан дайсанай сэрэгүүд ба барилтануудыг аймагтар эгээр бомбодоһон байна. Тэндэ нөгү хэрэгсэлтэй склад тэбээлгэнэ. Союнигуудай авиаци дайсанай газарууд, артиллерийскэ позиция, автомашин ба левозоннуудыг амжалтагайгаар атаговалһан байна.

Нерапетра ба Геаклиондо байһан зөвөдүү худар бомбонууд сэхэ тулаһа унаба.

Усгэдэр союнигуудтэй авиаци Англи ба Протоно байһан итальянска аэродромуудыг бомбодохо үргэлжлүүлжэ. Хүндэ бомбарировщикүүд Лерапетра довтолго хэдэн байна. Тынэ объектиүүдтэй байһан газарта бомбонууд төбөрхөн байгаа.

Алмалта гээшэ зайлашагүи хуули

★★ И. Б. УРМИСТРОВ, Б.МАСЛУВ-ЭЙ СНК-гэй консультант

★★★

Гаргашадэг ба үрлэг МТС-үүд, тракторна бригаданууд ба трактористнууд бин байлаар.

Ленинградска, Бичурын МТС 1943 он соо 9 шахуу тоноо горючийн материалуудыг үлчү гаргашаһан. 1.093 килограмм нефтьпродуктуудыг газар тэһнэш хуудалһан ба горючийн материалуудыг гаргашаһага тодо фонов бүрхилд амхидхэгчүи байһан дээрнэ Ленинградска бригадануудтэнэ 6.978 килограмм шахуу горючий дутаһан байна. Энэ МТС-эй нефтин ажалыг эвдэгшарһанай, тракторна бригадануудын горючийг хадагалха подвалуудгүй, зарвоһоо инвентар ба инструментгүй байха юм.

дэмлэридэ бүхэ МТС-үүд «Коммунар» гэжэ нэгэ комбайнда «СНТЗ» гэжэ хөр бөшөө тракторыг хэрэгсэлдэг байгаа. Темлюйскэ МТС-эй ахалагша механик нүхэр Золоторой үсхээлээр энэ колхозоо тракторнуудта үргэдэхдэн шпиртуудыг тарауулажэ хөдөлөө эр тракторнууд комбайныг амхархан шэрэгдэ болоһон ба горючий болон түрлэхэ материалнуудай гаргашыг хоёр дахин хөрөөһөн байна.

Унтербэн жэлнүүдтэ хураалтын хүдэлмэридэ бүхэ МТС-үүд «Коммунар» гэжэ нэгэ комбайнда «СНТЗ» гэжэ хөр бөшөө тракторыг хэрэгсэлдэг байгаа. Темлюйскэ МТС-эй ахалагша механик нүхэр Золоторой үсхээлээр энэ колхозоо тракторнуудта үргэдэхдэн шпиртуудыг тарауулажэ хөдөлөө эр тракторнууд комбайныг амхархан шэрэгдэ болоһон ба горючий болон түрлэхэ материалнуудай гаргашыг хоёр дахин хөрөөһөн байна.

Унтербэн жэлнүүдтэ хураалтын хүдэлмэридэ бүхэ МТС-үүд «Коммунар» гэжэ нэгэ комбайнда «СНТЗ» гэжэ хөр бөшөө тракторыг хэрэгсэлдэг байгаа. Темлюйскэ МТС-эй ахалагша механик нүхэр Золоторой үсхээлээр энэ колхозоо тракторнуудта үргэдэхдэн шпиртуудыг тарауулажэ хөдөлөө эр тракторнууд комбайныг амхархан шэрэгдэ болоһон ба горючий болон түрлэхэ материалнуудай гаргашыг хоёр дахин хөрөөһөн байна.

МТС, бригада ба тракторист бүхэн трактор, бүрлэ зохио һайн прицепной машинануудыг үсэд хүрэхөөр боллохон, трактор бүрийн хүмүүс хувсөөр хэрэгсэлтэ шадабал трактористнуудай ажалай бүтээсэ ба горючий арбала хэрэгтэ эхэтэн амжалтануудыг туйлажа шалаха байна. Саянтун МТС-эй ахалагша механик нүхэр Воробей болбол пармы агрегатна метозер элгүүрдлэһнэйгээ ашаар бага бөшэ амжалтануудыг туйлаһан байна.